

## Kapitel 6

# USA:s regering vill krossa Kuba

*Är Vita Huset så rädd för lilla Kuba?*

### USA skärper sina aggressioner

Med Kubas framgångsrika uppbyggnad av landet och ökade internationella roll under 70-talet, parallellt med USA:s nederlag i Vietnam, tonade USA under president Carters första regeringsår ned sin aggressivitet mot Kuba. Men Kubas stöd till Angola och Nicaraguas befrielse bidrog till att angreppen från USA blev allt intensivare igen.

Under förberedelserna för De Alliansfria Staternas möte i Havanna 1979 försökte USA hävda att sovjetiska trupper var stationerade på Kuba och hotade USA. USA skapade en specialstyrka, vars uppgift blev att bevaka "ordningen" i vattnen kring Kuba samt följa utvecklingen i Centralamerika.

Efter Sandinisternas seger i Nicaragua den 19 juli 1979 kände USA sina intressen i hela regionen hotade. USA:s nya regering, med Ronald Reagan som president, utarbetade en plan för kontrarevolution i hela Centralamerika och Kuba, *Santa Fe-planen*. Planen skulle leda till den s.k. lågintensiva krigföringen mot Nicaragua, Iran-Contras-affären, mordet på präster och nunnor i Guatemala och El Salvador; ett terrorns årtionde. Huvudmålet på sikt var att få bort roten till det onda, dvs. Kuba.

Under president Reagans tid ökade provokationerna, sabotagen och terroraktionerna i styrka. Kubas svar blev detsamma som under revolutionens första år, en beväpning av folket. Man utvecklade folkmilisen i syfte att försvåra ett väpnat angrepp.

### USA-propaganda över Kuba

Alltsedan revolutionen har USA via radiosändare i Miami sköljt in propaganda över Kuba: förtal och lögn, ryktesspridning, uppmaningar till sabotage och till röstskolk eller proteströstning vid valen etc.

Med Reagan intensifierades detta med de statligt finansierade "Radio Martí" och "TV Martí". "TV Martí" inkräktar emellertid på Kubas egna TV-frekvenser, och innebär därmed ett klart brott mot internationella

regler. Och eftersom kubanerna framgångsrikt försvarar sitt eterområde har dessa TV-sändningar, som kostar tiotals miljoner dollar årligen, aldrig kunnat tas emot och ses på Kuba utan att samtidigt allvarligt vara störda.

### Utvandring som propagandavapen

Sedan 1959 har USA spelat dubbelt med kubaners önskan av olika skäl att utvandra till det rika landet i norr. Det första året uppmanade USA alla utbildade – läkare, tekniker, advokater, företagsledare etc. – att lämna Kuba för att få landet på fall, och sedan kunna återvända tillsammans med USA:s styrkor. I oktober 1960 skrämde USA-propagandan upp medelklassen med att revolutionen skulle ta ifrån dem förmyndarskapet över sina barn. För att rädda dem erbjöd sig USA att ta emot barnen och ta hand om dem tills revolutionen krossats. Mer än 14.000 barn och ungdomar skickades ut från Kuba under åren 1960–62 utan sina föräldrar under denna s.k. *Operation Peter Pan*. Senare insåg USA att man höll på att tömma Kuba på allt "sitt folk", och därmed grunden för att störta Castro, och införde invandringsstopp. Det blev i stort sett omöjligt att få visum till USA, vilket ledde till att föräldrarna till de "räddade" barnen inte kunde komma efter. Barnen hamnade på barnhem eller i fosterfamiljer i USA. En oerhörd tragedi. Genom sin kontroll över massmedia (se Noam Chomsky *Man kan inte mörda historien*) kunde USA dock inbilla världen att det var "förtryckarstaten" Kuba som inte lät sina medborgare utvandra.

För att understödja den myten välkomnade USA som frihetshjältar alla som tog sig över sundet illegalt. Att de gjorde det för att USA vägrade att ge dem visum förtegs. Kuba har aldrig förbjudit utvandring. Däremot har man krävt av utvandrare att de ska ha inresevisum någonstans för att kunna lämna landet. Och man har stoppat dem som med

egna eller kapade fartyg försökt ge sig iväg utan inresevisum till USA.

Parallellt med stora hotfulla flottövningar kring Kuba våren 1980 intensifierades försöken att provocera fram oroligheter på Kuba. I april försökte en grupp med tolv kubaner i en minibuss forcera sig in på Perus ambassadområde i Havanna för att söka asyl och skapa internationell skandal. De sköt en kubansk ambassadvakt till döds. Då Kubas krav på utlämning av mördarna inte besvarades, drogs bevakningen av ambassaden in, och regeringen uppmanade alla som ville lämna Kuba att göra det. Miami-kubanska båtägare inbjöds att komma till hamnen Mariel och hämta folk som ville utvandra. Kuba bollade därmed över frågan till USA, som antingen fick lov att ta emot dem eller erkänna sitt dubbelspel.

USA:s ”öppna armar” fylldes därmed av 100.000 kubaner som lockades av drömmen om snabb rikedom utan arbete. En del var kriminella, en del kontrarevolutionärer, en del ville återförenas med släktingar i USA och andra hade enbart en förhoppning om ett lättjefullt liv i ”drömlandet USA”. Att verkligheten för alla inte motsvarade drömmarna ledde till flera flygkapningar i USA av kubaner som ville återvända hem.

## Båtflyktingar

Den djupa ekonomiska kris, som Sovjetunionens sammanbrott vid slutet av 1980-talet och den skärpta USA-blockaden medförde, ledde till enorma svårigheter för kubanerna i vardagslivet. Och det fanns de som inte orkade med utan försökte ta sig till USA – en ganska vanlig reaktion i fattiga länder, att söka sig till de rika. Eftersom de inte kunde få visum via USA:s intressekontor i Havanna byggde de egna småbåtar eller kapade fartyg för att ta sig över.

Efter det att flera sådana båtkapningar skett bestämde sig Kuba för att kustbevakningen inte skulle försöka hindra dem som ville ta sig till USA på detta sätt. Krafter i USA ville slå politiskt mynt av detta, vilket inte är förvånande. Den 5 augusti 1994 uppmanade ”Radio Martí” kubanerna att demonstrera mot regimen. ”Radio Martí” lovade att en armada av småbåtar skulle anlända från Florida för att hämta upp kubaner som ville fly till USA. Ett par hundra personer lurades. De begav sig till hamnen i Havanna med packade resväskor. När ingen ”räddning”

kom gick de istället upp på strandgatan Malecon och ropade slagord, kastade sten och krossade fönsterrutor för att ge luft åt sin besvikelse. Folk som bor och arbetar i detta område gick ut för att stoppa skadegörelsen och lugnet återställdes efter några timmar.

Men den stora mängden båtflyktingar blev snabbt ett politiskt dilemma för USA:s regering, som redan hade stora problem med båtflyktingar från Haiti. Flyktingarna som kom till USA från Kuba internerades, och istället för att få en fristad i Florida hamnade de som fångar på USA:s militärbas Guantánamo på ockuperad mark i sydöstra Kuba. Där var det många som ångrade hela tilltaget och under livsfara flydde ”tillbaka” till Kuba genom USA:s minfält runt basen!

Utvandringen under sommaren och hösten 1994 kom upp till omkring 30.000. Men USA vill inte ha något massivt inflöde av fattiga latinamerikaner, inte ens om de är kubaner. Så 1994 gick USA med på ett avtal med Kuba som innebär en reglerad utvandring. USA ska bevilja inresevisum för *minst 20.000 kubaner per år*, utöver nära släktingar till USA-medborgare. Sedan 1984 hade ett avtal gällt om att USA skulle bevilja inresevisum för *upp till 20.000 kubaner per år*. Men i praktiken hade USA inte hållit sin del av avtalet, utan endast gett inresevisum till ca 10 procent. År 1993, exempelvis, fick endast ca 1000 personer visum; 5 procent.

Många kubaner har släktingar i USA, och utvandring till USA lockar också av ekonomiska skäl. Detta är inte något specifikt för Kuba utan gäller för hela Latinamerika. Till exempel är USA:s gräns mot Mexiko hårt bevakad för att förhindra illegal invandring, och en modern Berlinmur med dubbla taggtrådsförsedda stängsel har satts upp. Av de tusentals ekonomiska flyktingar som tar sig igenom ”förolyckas” 400 per år vid denna gräns.

Eftersom levnadsvillkoren fortfarande är svåra på Kuba och illusionerna om ”drömlandet” USA lever i vissa kretsar, försöker många ta sig över på riskabla egenhändigt byggda flottor. Så hålls myten om båtflyktingarna från ”Castros diktatur” vid liv.

## Terror från Miami

Myndigheterna i USA tillåter och uppmunttrar exilkubanska grupper i Florida att organisera militär träning och genomföra kommandoräder mot Kuba. Beväpnade till

tänderna med vapen, sprängämnen och brandbomber tar sig små terroristgrupper över till Kuba i snabba motorbåtar. Men den kubanska kustbevakningen är tack vare folkmilisen mycket effektiv och kan oftast fånga in terroristerna och oskadliggöra dem snabbt efter landstigningen.

En annan metod som terroristgrupperna har prövat är att från sina små båtar ute till havs skjuta mot turisthotell vid stranden. Men Kuba har agenter som infiltrerar grupperna i Miami, och dessa agenter har oftast lyckats ge förvarning när en terroraktion är på gång.

Den 24 februari 1996 sköt det kubanska luftvapnet, efter tydliga varningar, ner två små flygplan från den kubanska exilorganisationen *Hermanos al Rescate* (Bröder till undsättning). Dessa två flygplan hade kränkt kubanskt luftrum och kastat ut tusentals flygblad med text mot den kubanska regeringen. Detta slags aktioner hade inträffat flera gånger tidigare, och varningar hade utfärdats, men nu var Kubas tålamod slut. Dessutom kunde man inte utesluta att de hade sprängämnen ombord. Bakom *Hermanos al Rescate* ligger Cuban American National Foundation (CANF). CANF, som bildades i början av 1980-talet, arbetar öppet för en militär invasion av Kuba. "Hermanos" kränkningar av kubanskt luftrum hade föranlett flera protester från Kuba innan nedskjutningen utan att USA:s regering hade vidtagit några åtgärder för att stoppa inflygningarna.

### Torricelli-lagen

Med förhoppningen att efter Sovjetunionens sammanbrott äntligen få Kuba på fall, lade demokratiska partiets ledamot Robert Torricelli i februari 1992 fram ett förslag till USA:s kongress som gick ut på att skärpa blockaden mot Kuba ytterligare. I oktober undertecknade president George Bush d.ä. *Torricelli-lagen*, eller som USA:s regering kallar den: "Cuban Democracy Act".

1975 hade USA hävt förbudet för fartyg som anlöpt Kuba att angöra hamn i USA eftersom förbudet bröt mot internationell lag. Torricelli-lagen återinförde förbudet, vilket är ett klart intrång på den fria sjöfarten. Under sex månader efter det att ett fartyg varit i kubansk hamn får det inte komma in i någon av USA:s hamnar. Dessutom utsträckte Torricelli-lagen USA:s lag till andra länder genom

att förbjuda USA-företagens dotterbolag i tredje land att handla med Kuba. USA försökte detta redan 1982, men möttes då bl.a. av en protestnot från EG (dvs. det som nu är EU), där det framställdes som ett brott mot internationell lag. Genom Torricelli-lagen ska "övergången till demokrati på Kuba" understödjas genom ökat stöd till "oppositionella och andra demokratiska grupper" på Kuba, säger USA.

### Helms-Burton-lagen

Under 1995 lade republikanerna Jesse Helms och Dan Burton i USA fram ett förslag till ytterligare skärpning av blockaden. "*Cuban Liberty and Democratic Solidarity Act* – Lagen om frihet och demokratisk solidaritet för Kuba" – undertecknades av president Clinton i mars 1996. Lagen innebär bl.a. att Kuba ska tvingas lämna tillbaka egendomar som konfiskerats vid revolutionens början från de Batista-anhängare som då flydde till USA. All annan nationaliserad egendom, som tidigare tillhört USA-bolag eller USA-medborgare eller sedermera utvandrade kubaner som blivit USA-medborgare, skall också återlämnas. Vidare ska USA vidta ekonomiska repressalier mot företag och personer i andra länder som handlar med eller bistår Kuba. USA ska också dra in på sina bidrag till internationella finansinstitut som ger Kuba krediter.

Av kubanerna kallas Helms-Burton-lagen för *La ley de la esclavitud* – slaveriets lag. I lagen föreskrivs i detalj förutsättningarna för att USA skall godkänna, först en kubansk övergångsregering och senare en regering, för att sedan häva blockaden. Kubanerna liknar med rätta dessa villkor som de skall påtvingas vid rent slaveri. Exempelvis skall en övergångsregering (där varken Fidel Castro eller Raúl Castro får ingå) upplösa alla CDR-kommittéer, dvs. kommittéerna för revolutionens försvar. Kuba måste ta emot assistans från USA (dvs. i praktiken ockupationsstyrkor) för att omforma Kubas försvarsstyrkor i enlighet med Vita Husets önskemål. Övergångsregeringen måste upphöra med all störning av Radio och TV Martí och tillåta privata media- och telekommunikationsföretag att verka på Kuba. Den blivande kubanska regeringen skall också förbinda sig att verka för övergången till en marknadsekonomi. Enligt lagen skall det

vara USA:s president och kongressen som dirigerar och övervakar övergången.

Reaktionerna mot Helms-Burton-lagen har varit omfattande, inte bara på Kuba utan över hela världen. Lagen har brännmärkts eftersom den griper in i andra länders lagstiftning och sätter frihandelsprincipen ur spel. Protester och fördömanden har hörts från flera länder i Amerika, främst Mexiko och Kanada, från Rio-gruppen, från CARICOM den karibiska handelsgemenskapen, från Ryssland, från EU-kommissionen och alla EU-länder. Även OAS har visat sitt tydliga missnöje. Dessutom har starka protester mot lagen hörts inifrån USA, såväl från röster inom näringslivet som från solidaritetsrörelsen. Också grupper av kubaner bosatta i USA har protesterat mot lagen.

EU:s tidiga motstånd mot lagen har dock försvagats. Mot löfte från USA att skjuta upp verkställandet av lagens tredje kapitel – rätten att stämma utländska företag inför domstol i USA – har EU från hösten 1996 gått med på att tillämpa en med USA "gemensam policy" mot Kuba för att skapa en "fredlig övergång till demokrati". EU stoppar allt officiellt bistånd (med undantag för humanitärt/katastrofbistånd), öronmärker bidrag och utbildningsinsatser för s.k. "oberoende grupper", och stöder "grupper för demokrati och mänskliga rättigheter", dvs. dissidenter. Dessutom har EU enligt USA förbundit sig att verka för att hindra europeiska företag att "göra affärer med olagligt exproprierad USA-egendom", dvs. verka för att de ska följa Helms-Burton-lagen. EU har också nekat Kuba handelsavtal, som enda land i Latinamerika, med hänvisning till att man anklagar Kuba för brister i tillämpningen av mänskliga rättigheter.

Som skäl för kravet att alla nationaliseringar på Kuba ska upphävas påstår USA att nationaliseringarna genomförda efter 1958 är olagliga eftersom ägarna inte kompenenserades. Å andra sidan har USA vägrat tacka ja till Kubas inbjudan att förhandla om kompensation. Kubas regering hävdar att nationaliseringarna genomfördes enligt internationell lag. Ägare från andra länder har kompenenserats enligt avtal med respektive regeringar, t.ex. Schweiz (1967), Frankrike (1967), Storbritannien (1978), Kanada (1980) och Spanien (1988). Avtal har också slutits med Mexiko och Italien. Även USA:s Högsta

Domstol hävdade i ett utslag 1964 att Kubas nationaliseringar skett enligt internationell lag, och att det ingår i varje lands suveränitet att nationalisera egendom, mot rimlig ersättning.

## Kuba stämmer USA

1999 och 2000 stämde Kuba USA:s regering på 181 respektive 121 miljarder dollar.

Stämningen 1999 gällde kompensation, enligt nationell lag, för 3.478 döda kubaner och 2.099 krigsskadade, alla offer för USA:s politik mot Kuba sedan 1959.

Stämningen 2000 gällde skadestånd för ekonomiska förluster som orsakats genom USA:s ekonomiska krigföring och blockad, undergrävande verksamhet, biologisk krigföring, terrorism och sabotage, stöd till beväpnade banditer och främjande av utländsk infiltration.

Stämningarna är ett svar på USA:s skadeståndskrav på 187,6 miljoner dollar till familjerna till de fyra piloter som 1996 sköts ner över kubanskt vatten, liksom krav på kompensation för av Kuba nationaliserad egendom.

Bakom Kubas stämningar står folkrörelserna: fackföreningarna CTC, kvinnoförbundet FMC, småbondeförbundet ANAP, studentföreningen FEU, elevförbundet FEEM, pionjärerna OPJM, de revolutionära veteranerna ACRC och CDR-kommittéerna. Det vill säga, det är hela Kubas folk som stämmer USA:s regering.

## Brotten mot Kubas folk; några exempel

Sedan 1959, då revolutionen segrade på Kuba, har USA bl.a. genom CIA finansierat och iscensatt otaliga spion- och sabotageaktioner på Kuba. Kubas folkrörelser anklagar USA:s regering bl.a. för:

- **1959-60:** Brandbomber över det nya Kubas sockerbruk.
- **1960-61:** Mord på ungdomar som arbetade frivilligt i Kubas stora alfabetiseringskampanj.
- **1960:** Minst 75 personer dödades och 200 skadades när CIA sprängde det franska fartyget La Coubre i kubansk hamn.
- **1961:** 176 kubaner miste livet och över 300 skadades under USA:s misslyckade invasionsförsök i Grisbukten.

- **1961-63:** 716 stora sabotage mot industri- anläggningar på Kuba utfördes under president Kennedys s.k. Operation Mongoose.
- **1971:** CIA införde virus som orsakade svinpest på Kuba.
- **1976:** Sprängattentat mot Kubas ambassad i Portugal. Två omkom.
- **1976:** Sprängattentat mot ett kubanskt civilt flygplan, där hela ungdomslandslaget i fäktning var passagerare. Samtliga 73 ombord omkom.
- **1981:** USA-agenter planterade in virus som orsakade blödande denguefeber, där nästan 350.000 människor insjuknade. Tack vare Kubas utmärkta hälso- och sjukvård kunde alla utom 150 räddas till livet.
- **60-90-talen:** Otaliga provokationer – kidnappningar, tortyr och mord mot kubaner – utfördes från USA-ockuperat territorium på Kuba; militärbasen i Guantánamo.
- **1996:** Fientligt flyg spred skadeinsekter över potatis- och grönsaksodlingar på Kuba.

- **1997:** Sju sprängattentat mot hotell och restauranger i Havanna.

### FN i Genève – mänskliga rättigheter

Sedan slutet av 80-talet har USA agerat i FN:s kommission för mänskliga rättigheter i Genève för att få Kuba kritiserat för brist på mänskliga rättigheter. Eftersom kommissionens vanliga omröstning i frågan inte gett USA det önskade resultatet har taktiken övergått till att manipulera genom hot, utpressning, mutor och påtryckningar. USA:s diplomater riktar in sig på varje land vars representanter kan tänkas ha en positiv inställning till Kuba och gör sitt bästa för att få dem att göra helt om. USA:s agerande i Genève har blivit ett led i krigföringen mot Kuba. Syftet med brännmärkningen av Kuba är att skaffa svepskal för blockaden och fortsatta aggressioner mot Kuba. President George W. Bush och hans regeringskumpaner, såsom Otto Reich, har gett prov på en farlig och hotfull retorik mot Kuba. Inte nog med att de grundlöst och i svepande ordalag fördömer Kuba beträffande mänskliga rättigheter, de kallar Kuba för en terroriststat och anklagar lögnaktigt Kuba för att vara en tillverkare av biologiska stridsmedel.

Fram till 1998 la USA själv fram sitt resolutionsförslag mot Kuba, men förlorade då

### FN:s generalförsamling fördömer USA:s blockad mot Kuba

USA har däremot inte lyckats manipulera FN:s generalförsamling. Under en lång rad av år har FN fördömt blockaden. De länder som lägger sina röster till stöd för Kubas resolution mot USA:s blockad har blivit allt fler, och de som lagt ner sina röster har blivit allt färre. Bara 2-4 länder – inklusive USA självt – har röstat mot resolutionen.

Årtal	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Röster för Kubas resolution mot USA:s blockad	59	88	101	117	137	143	157	155	167	167	173
Röster mot resolutionen inkl. USA:s egen röst	3	4	2	3	3	3	2	2	3	3	3
Nedlagda röster	71	57	48	38	25	17	12	8	4	3	4
Ej närvarande	46	35	33	27	20	22	14	23	15	6	7
Summa länder	179	184	184	185	185	185	185	188	189	179	187

År 2001 saknade 10 länder sin rösträtt, eftersom de låg efter med inbetalning av sina medlemsavgifter till FN. År 2002 var det fyra länder som förlorat sin rösträtt p.g.a. skulder till FN.

omröstningen. Från 1999 har USA använt Tjeckien som bulvan för att lägga fram sina resolutioner, men Tjeckien vägrade ställa upp år 2002. Detta år var USA för första gången inte med bland FN-kommissionens 53 länder, utan hade röstats bort från kommissionen. Det valet sker hemligt, vilket innebär att USA inte ser hur de olika länderna röstar.

År 2002 var USA alltså piskad till att hitta en ny bulvan. USA försökte få Mexiko att begå judasgärningen, men Mexikos president Vicente Fox kunde inte gå emot sin nationalförsamling. Senaten och representanthuset i Argentina vägrade rösta ja till USA:s förslag, så det var omöjligt för landets president att vara USA behjälplig. Perus regering gick till slut USA till mötes sista dagen då resolutionsförslaget skulle lämnas in i Genève. Men hemma i Peru satt parlamentet i möte, och beslöt med 67 röster mot 2 och 4 nedlagda att Peru som ett självständigt land måste lägga ned sin röst. Dvs. Peru kunde inte vara USA:s bulvan.

I det läget, i sista minuten, kallades Uruguay in och åtog sig uppdraget mot löfte om nya lån från IMF. Sverige sällade sig

till den grupp av länder som genom sin namnteckning sponsrade resolutionsförslaget. I omröstningen lyckades USA, med hot om indragna lån och bistånd osv, få 23 av 53 länder att rösta för sitt förslag. 21 röstade mot, och de övriga avstod från att rösta.

Det var den 10 april som Uruguay agerade bulvan för USA och i sitt namn lämnade in USA:s resolution till FN:s kommission för mänskliga rättigheter i Genève. Den 12 april fick Uruguay ynnesten av ett eget frihandelsavtal med USA, och i slutet av maj utökades ett tidigare utlovat lån från Internationella valutafonden IMF från 600 miljoner dollar till 1,5 miljarder. Dessutom tillkom ytterligare lån på drygt en miljard dollar från Världsbanken och andra internationella organ, där USA har dominerande inflytande.

Så kan det rika och mäktiga USA tvinga världens fattiga länder till att uttala sitt fördömande över Kuba. Trots att Kuba är ett land där ingen svälter, där alla har gratis sjukvård och utbildning. Och trots att tusentals kubaner visar sin solidaritet med sämre lottade människor i världen genom sitt internationella arbete.